

NEWSLETTER (1)

z warsztatu projektu GECON / z workshopu projektu GECON

LUBAŃ 4.–5. 10. 2018

Warsztaty w Lubaniu w dniach 4–5 października 2018 r. zostały poświęcone problematyce wykorzystania w ramach produktów geoturystycznych szeroko rozumianego dziedzictwa związanego z historią poszukiwań minerałów, górnictwa oraz nauk o ziemi. W ramach pierwszej części warsztatu w dniu 4 października ogłoszono 3 referaty. Pierwszy, autorstwa **Jacka Bogdańskiego**, dotyczył historii kolekcji Muzeum Mineralogicznego Uniwersytetu Wrocławskiego. Placówka ta posiada zbiory mineralogiczne sięgające XVIII w. Gromadzili je wybitni uczeni, aktywni m.in. na terenie Zachodnich Sudetów. Pozostawili po sobie nie tylko okazy muzealne, ale również bardzo bogatą spuściznę merytoryczną w postaci książek, artykułów, przewodników i map. Ich dorobek stanowi dzisiaj kopalinię wiedzy o historii sudeckich kopalń, złóż i krajobrazu.

Co się zaś tyczy samej kolekcji, to w ramach referatu został uwypakowany fakt rosnącego zainteresowania geoturystów starymi zbiorami mineralogicznymi, które niestety najczęściej nie są eksponowane w ramach stałych wystaw. Cały referat jednoznacznie ukazał dużą wartość wystaw, galerii i prezentacji mineralogicznych w ramach produktów geoturystycznych.

V polské Lubáni se ve dnech 4. a 5. října 2018 uskutečnily workshopy věnované problematice využití široce pojatého dědictví spojeného s historií hledání nerostů, těžby a věd o Zemi pro geoturistické aktivity.

V první části zasedání byly 4. října předneseny tři referáty. Prvním vystupujícím byl **Jacek Bogdański**, jehož příspěvek se týkal historie sbírek univerzitního mineralogického muzea ve Vratislavi. Tato instituce pečuje o mineralogické sbírky již od 18. století. Nerosty shromažďovali mimo jiné v oblasti Krkonoš a Jizerských hor významní učenci. Zanechali dalším generacím nejen muzejní exponáty, ale také velmi bohaté vědecké dědictví ve formě knih, článků, průvodců a map. Jejich dílo je dnes studnicí znalostí na téma dějin sudetských dolů, ložisek nerostů a krajiny.

Co se týče samotné sbírky, v příspěvku byl zdůrazněn rostoucí zájem geoturistů o staré mineralogické sbírky, které bohužel obvykle nejsou přístupné na stálých výstavách. Celý referát jasně ukázal obrovský význam a hodnotu výstav, galerií a mineralogických prezentací v rámci geoturistických aktivit.

W ramach drugiego wykładu autorstwa **Andrzeja Paczosa** została zaprezentowana postać Kacpra Schwenckfelda, wybitnego uczonego z Gryfowa Śląskiego, ojca dolnośląskiej mineralogii. Schwenckfeld był autorem pierwszej monografii, która została poświęcona podziemnym bogactwom Dolnego Śląska. Ponadto zajmował się tematyką wód termalnych.

Ve druhém vystoupení **Andrzej Paczos** představil osobnost Kaspara Schwenckfelda, vynikajícího učenice, který pocházel z města Gryfów Śląski (německy Greiffenberg) a lze ho nazvat otcem dolnoslezské mineralogie. Schwenckfeld byl autorem první monografie věnované nerostnému bohatství Dolního Slezska. Kromě toho se zabýval záležitostmi termálních vod.

NEWSLETTER (1)

Osobiście prowadził badania terenowe w Zachodnich Sudetach, przemierzając pieszo ogromne odległości. Dzisiaj Schwenckfeld pozostaje zapomniany, chociaż jego życie, osoba i dorobek mogłyby inspirować rozmaite projekty geoturystyczne. Autor referatu wykazał na przykładzie Schwenckfelda, że czerpanie z życiorysów wybitnych osób powiązanych z geologią regionu może wydawnie uatrakcyjnić rozmaite produkty geoturystyczne.

Osobně prováděl terénní výzkum v západních Sudetech, kde pěšky zdolával velké vzdálenosti. V dnešní době je Schwenckfeld téměř zapomenut, i když jeho život a dílo by mohly být inspirací pro různorodé geoturistické projekty. Autor příspěvku na Schwenckfeldově příkladu ukázal, že čerpání z biografii významných lidí spojených s geologií regionu může podstatně zatraktivnit mnohé geoturistické aktivity.

Trzecie wystąpienie, autorstwa **Roksany Knapik**, wprowadziło słuchaczy w świat warsztatów geologicznych i mineralogicznych prowadzonych w ramach oferty geoturystycznej Zachodnich Sudetów. Autorka udowodniła, że liczba osób zainteresowanych praktycznymi warsztatami terenowymi szybko rośnie, a szczególnym zainteresowaniem cieszą się wycieczki, podczas których uczestnicy mogą samodzielnie pozyskiwać okazy mineralogiczne i geologiczne. Okazuje się, że tego typu aktywność stanowi świetny punkt wyjścia do dyskusji na trudniejsze tematy związane z naukami o Ziemi, które zazwyczaj uważane są za mało atrakcyjne. W referacie zostały także omówione wszelkie trudności i przeszkody, na jakie natrafia organizator wypraw po minerały.

V třetím příspěvku **Roksana Knapik** seznámila posluchače se světem geologických a mineralogických workshopů, nabízených jako součást geoturistických projektů krkonošského regionu (západních Sudet). Autorka ukázala, že počet lidí majících zájem o praktické terénní workshopy rychle roste, přičemž největší zájem zaznamenávají vycházky na geologické lokality, během nichž mohou účastníci samostatně nacházet geologické a mineralogické vzorky. Ukazuje se, že takové aktivity jsou skvělým výchozím bodem pro diskuse o náročnějších tématech, týkajících se věd o Zemi, které jsou obvykle považovány za neatraktivní. Příspěvek se zabýval také nejrůznějšími obtížemi a překážkami, s nimiž se potýká organizátor mineralogických vycházek.

NEWSLETTER (1)

Po wygłoszeniu referatów odbyła się długa dyskusja poświęcona następującym zagadnieniom:

1. Organizacja terenowych warsztatów mineralogicznych w Polsce i w Czechach.
2. Sposoby popularyzacji w ramach oferty geoturystycznej dziedzictwa historycznego związanego z naukami o Ziemi.

Dlouhá diskuse po vyslechnutí příspěvků byla věnována následujícím tématům:

1. Pořádání terénních mineralogických workshopů v Polsku a v Česku.
2. Způsoby popularizace historického dědictví souvisejícího s vědami o Zemi v rámci geoturistických projektů.

Wnioski odnośnie pierwszego zagadnienia były następujące:

- terenowe warsztaty mineralogiczne nie mogą łączyć się z nielegalną eksploatacją minerałów,
- aby uniknąć konfliktu z prawem można tworzyć sztuczne wyrobiska uzupełniane dydaktycznymi okazami minerałów lub skał. Tego typu materiał można pozyskiwać np. od kopalń, w których najczęściej jest on traktowany jako odpad produkcyjny lub nabywać od sprzedawców hurtowych. Można również aranżować sztuczne wystąpienia określonych minerałów w aluwiach, które następnie w niewielkich ilościach mogą być przepłukiwane przez uczestników warsztatów,
- prezentacja klasycznych lokalizacji mineralogicznych nie musi łączyć się z wydobywaniem minerałów. Okazy pochodzące z danego miejsca mogą być omawiane na przykładach pojedyn-

Závěry týkající se prvního bodu byly následující:

- terénní mineralogické dílny nelze spojovat s nezákonnou těžbou minerálů,
- k zamezení porušování zákona lze vytvářet umělá stanoviště vybavená didaktickými vzorky nerostů nebo hornin. Tento druh materiálů lze získat například z těžebních závodů, kde je nejčastěji považován za výrobní odpad, nebo nakupovat ve velkoobchodě. Další možnosti je také rýžování minerálů, které byly pořadatelem naaranžovány do naplavenin;
- prezentace klasických mineralogických stanovišť nemusí být nutně spojena se sběrem a odnášením minerálů. Pořadatel může například prezentovat jednotlivé vzorky nebo

czym egzemplarze znajdujących się w posiadaniu organizatora warsztatu lub przy użyciu fotografii, a pamiątką z wyprawy może być wyłącznie skała, w której określony minerał występuje,

- organizacja terenowych warsztatów mineralogicznych jest nieodzowna, gdyż po pierwsze zwiększa zainteresowanie naukami o Ziemi i stanowi świetne wprowadzenie w świat geologii dla początkujących geoturystów, po drugie zaś pozwala edukować uczestników, co jest dozwolone, a co nie w przypadku samodzielnych wypraw po minerały,

fotografie a upominkowym przedmiotem pro uczestników może być např. jen úlomek skály, ve které se vyskytuje konkrétní minerál;

- organizování mineralogických vycházek do terénu je nesmírně důležité, neboť zvyšuje zájem o vědy o Zemi, pro začátečníky je skvělým úvodem do světa geologie a umožňuje vzdělávat účastníky i v tom, co je a co není dovoleno v případě samostatných výprav za minerály.

Wnioski odnośnie drugiego zagadnienia były następujące:

- należy eksponować i promować lokalne zbiory mineralogiczne, gdyż wydatnie wzbogacają one ofertę geoturystyczną danego regionu,
- warto na różne sposoby popularyzować wiedzę o wybitnych postaciach z przeszłości związanych z geologią oraz wykorzystywać ich dorobek merytoryczny podczas realizacji rozmaitych projektów.
- należy tłumaczyć i wydawać wartościowe prace z przeszłości poświęcone bogactwom naturalnym obszarów objętych ofertą geoturystyczną,
- warto w ramach tras geoturystycznych eksponować miejsca, które były badane lub opisywane przez wybitnych uczonych lub podróżników z przeszłości, ukazując jednocześnie ciekawostki związane z ich życiem i pracą,
- w ramach kursów dla przewodników geoturystycznych należy prowadzić zajęcia poświęcone historii nauk o Ziemi na danym obszarze.

Kolejny dzień warsztatów, tzn. 5 października, wiązał się z **wyprawą terenową** pt. Szlakiem Wygasłych Wulkanów. Podczas wycieczki uczestnicy mogli poznać historię eksploatacji lubańskich skał wulkanicznych.

Závěry týkající se druhé oblasti byly následující:

- je vhodné a potřebné vystavovat a popularizovat místní mineralogické sbírky, protože významně obohacují geoturistickou nabídku dané oblasti,
- je vhodné různými způsoby popularizovat poznatky o významných osobnostech spojených s geologií a využívat jejich dílo při realizaci různých projektů,
- je zapotřebí překládat a publikovat cenné práce z minulosti, věnované přírodním zdrojům oblastí zahrnutých v geoturistické nabídce,
- je vhodné v rámci geoturistických stezek upozorňovat na místa, která byla v minulosti předmětem výzkumu, nebo na významné učence a cestovatele a prezentovat zajímavosti související s jejich životem a dílem,
- do kurzů pro geoprůvodce je vhodné zahrnout témata věnovaná vědám o Zemi, aplikovaná na konkrétní oblast.

V následujícím dnu workshopu, tj. 5. října, byla uspořádána **terénní exkurze** s názvem „Cestou vyhaslých sopek“. Během ní měli účastníci možnost seznámit se s dějinami těžby vulkanických hornin v okolí Lubáně.

NEWSLETTER (1)

GECON

geologická příhraniční kooperační síť / geologiczna przygraniczna sieć kooperacji

LEAD PARTNER PROJEKTU/ GŁÓWNY PARTNER PROJEKTU

Geopark Ralsko o.p.s.

projektová kancelář/ biuro projektu: Mírová 102, Mimoň, 471 24

projektová manažerka/ kierownik projektu:: Renata Franclová, tel.: +420 724 276 807

e-mail: renata.franclova@geoparkralsko.cz

PARTNEŘI PROJEKTU/ PARTNERZY PROJEKTU

Česká geologická služba

Technická univerzita v Liberci – Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická (katedra geografie)

MAS Chrudimsko

Stowarzyszenie Geopark Przedgórze Sudeckie

Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy

Muzeum Regionalne w Lubaniu

© Gecon, 2019

